

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

URAD RS ZA MAKROEKONOMSKE ANALIZE IN RAZVOJ

Pregled indikatorjev makroekonomske stabilnosti in konkurenčnosti – Slovenija in primerjava z EU

Na ravni EU v zadnjih mesecih poteka intenzivna razprava glede mehanizmov, s katerimi bi v prihodnje dovolj zgodaj zaznali in preprečevali dlje časa trajajoča makroekonomska neravnotežja ter dolgotrajnejše poslabšanje konkurenčnosti držav članic.

V tem kontekstu smo na UMAR pripravili krajši mednarodni pregled indikatorjev makroekonomske stabilnosti in konkurenčnosti. Vključili smo relevanten nabor kazalnikov, ki so bili v dosednji razpravi na ravni EU predlagani za spremljanje makroekonomskih neravnotežij ter nekatere v mednarodnem merilu najpogosteje uporabljane kazalnike konkurenčnega položaja oziroma dolgoročnih dejavnikov konkurenčnosti držav.

Ljubljana, 23. november 2010

Z gospodarsko krizo prekinjeno dohitevanje povprečne razvitosti EU

Ob višjih stopnjah gospodarske rasti kot v povprečju EU je Slovenija v obdobju do leta 2008 večinoma zmanjševala zaostanek za EU na področju gospodarske razvitosti, merjeno z BDP na prebivalca po kupni moči. Izjema je bilo leto 2007, ko se je precej zvišala tudi splošna raven cen, kar je kljub nadpovprečno visoki gospodarski rasti ustavilo rast kupne moči prebivalstva. Z gospodarsko krizo leta 2009 pa je bil proces konvergence prekinjen, saj se je bruto domači proizvod skrčil precej bolj kot v povprečju v EU (za razloge glej indikator Realna rast BDP). Glede na počasnejše okrevanje gospodarstva kot v celotni EU pa ocenjujemo, da se je vrzel za EU v letu 2010 še nadalje povečala. Iz dekompozicije BDP pc (na produktivnost in stopnjo zaposlenosti) izhaja, da Slovenija za evropskim povprečjem zaostaja v doseženi ravni produktivnosti, kar je tako posledica strukture slovenskega gospodarstva (manjši delež tehnološko zahtevnejših in na znanju temelječih storitev) kot tudi nižje ravni produktivnosti posameznih sektorjev, kjer je še precejšen potencial za povečanje dodane vrednosti na zaposlenega z intenziviranjem raziskovalno-razvojnega in inovacijske dejavnosti ter izboljšanjem človeškega kapitala. Stopnja zaposlenosti pa je že od leta 2007 višja kot v celotni EU, njena raven glede na povprečje EU pa se je povečala tudi v letu 2009.

BDP na prebivalca po kupni moči v SKM, indeksi obsega, EU-27 = 100

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU-15	114	114	113	113	112	112	111	111
Avstrija	126	127	127	124	125	123	124	122
Belgija	125	123	121	120	118	115	115	116
Bolgarija	32	34	35	37	38	40	43	n.p.
Ciper	89	89	90	91	91	93	96	98
Češka	70	73	75	76	77	80	80	80
Danska	128	124	126	124	124	121	120	117
Estonija	50	54	57	62	66	70	68	63
Finska	115	112	116	114	114	118	117	111
Francija	116	112	110	111	109	108	108	108
Grčija	90	93	94	91	93	92	93	93
Irska	138	141	142	144	145	147	134	128
Italija	112	111	107	105	104	103	102	102
Latvija	41	43	46	49	52	56	57	49
Litva	44	49	50	53	55	59	62	53
Luksemburg	240	247	253	255	270	275	279	271
Malta	79	78	77	78	77	77	77	78
Madžarska	62	63	63	63	63	62	65	63
Nemčija	115	116	116	117	116	116	115	116
Nizozemska	133	129	129	131	131	133	134	130
Poljska	48	49	51	51	52	54	57	61
Portugalska	80	79	77	79	79	78	79	79
Romunija	29	31	34	35	38	42	48	45
Slovaška	54	55	57	60	63	67	72	71
Slovenija	82	83	86	87	88	88	91	87
Španija	100	101	101	102	104	105	103	104
Švedska	122	124	126	122	123	125	122	120
Združeno kraljestvo	120	122	124	122	120	117	116	116

Vir: Eurostat .

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

URAD RS ZA MAKROEKONOMSKE ANALIZE IN RAZVOJ

Produktivnost¹, v standardih kupne moči, EU=100

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Evrsko območje	112,2	111,5	110,4	110,6	110,4	110,1	109,5	109,0
Belgija	117,1	118,1	117,5	115,0	115,9	114,3	114,2	111,6
Bolgarija	136,2	134,5	131,7	129,7	128,3	126,7	125,9	125,0
Češka	33,8	34,5	34,6	35,6	36,2	37,1	38,8	38,5
Danska	84,5	82,5	82,8	82,8	83,7	86,0	87,3	88,8
Nemčija	63,0	66,5	68,0	68,5	69,3	71,4	72,0	71,8
Estonija	108,4	106,1	108,6	106,7	106,4	103,1	101,6	100,4
Irska	50,9	54,5	57,4	60,5	62,1	65,8	64,0	64,5
Grčija	111,4	109,3	112,9	110,5	110,0	113,2	112,0	107,2
Španija	125,4	121,5	120,6	122,1	121,1	121,3	121,5	120,6
Francija	99,5	101,2	100,6	98,4	98,0	97,5	99,0	98,0
Italija	133,7	136,1	135,4	134,4	135,1	136,9	129,0	132,1
Ciper	117,6	115,4	112,1	110,9	110,0	110,1	109,6	109,8
Latvija	43,0	44,0	45,7	47,9	48,8	51,2	52,1	50,0
Litva	48,0	52,0	53,3	54,4	56,2	59,0	62,4	55,5
Luksemburg	163,2	167,1	169,6	169,4	178,6	179,0	177,3	169,8
Madžarska	64,9	65,9	67,5	67,4	67,8	67,9	71,9	70,2
Malta	92,0	90,2	90,1	90,9	90,7	89,0	88,0	88,1
Nizozemska	106,3	108,6	108,1	109,3	109,1	108,3	106,5	104,6
Avstrija	113,2	110,7	112,2	113,9	113,8	114,0	114,7	111,0
Poljska	58,7	60,0	61,5	61,3	60,7	61,7	62,2	65,3
Portugalska	70,2	70,5	69,3	72,3	72,5	73,0	73,7	74,1
Romunija	29,3	31,1	34,4	35,9	39,6	43,2	50,1	47,2
Slovenija	62,5	63,3	65,4	68,6	71,5	75,6	79,1	78,6
Slovaška	77,8	79,2	82,0	83,8	83,9	83,9	84,9	81,8
Finska	104,7	103,7	102,0	101,2	102,6	103,1	103,5	110,9
Švedska	108,6	111,2	114,9	111,4	112,5	114,0	112,5	111,6
Združeno kraljestvo	112,1	112,5	113,8	112,4	112,1	110,2	109,9	110,3

Vir: Eurostat, preračuni UMAR. Opomba: ¹ Merjena kot razmerje med BDP v stalnih cenah in številom delovno aktivnih po metodologiji statistike nacionalnih računov.

Relativno globlji padec BDP v krizi in počasnejše okrevanje močno povezana s strukturnimi slabostmi in nekonkurenčnostjo slovenske ekonomije

Štiriletnemu obdobju pospešene gospodarske rasti, pod močnim vplivom ugodnih razmer v mednarodnem okolju, pozitivnih učinkov vstopa v EU in okrepljenega domačega trošenja (investicije), je leta 2008 pod vplivom svetovne gospodarske in finančne krize sledila upočasnitev, v letu 2009 pa močan padec gospodarske aktivnosti. Padec je bil precej večji kot v povprečju EU, k čemur je v veliki meri prispeval močan investicijski cikel v preteklih letih (zlasti v gradbeništvu), ki mu je ob vplivih krize sledil relativno visok upad, ter strukturne slabosti slovenskega gospodarstva (predvsem relativno velik delež nizko in srednje tehnološko zahtevnih dejavnosti), ki so v času krize in zaostrene mednarodne konkurence prispevale k večjemu padcu izvoza. Spodbude za krepitev gospodarske aktivnosti v prvi polovici leta 2010 prihajajo večinoma iz mednarodnega okolja, zaviralni dejavniki pa prihajajo iz domačega okolja, kar je povezano z razmerami v gradbeništvu in z njim povezanimi dejavnostmi, z dostopnostjo do virov financiranja ter gibanji na trgu dela. Gospodarska aktivnost se tako letos v Sloveniji, kljub večjemu padcu, povečuje počasneje kot v povprečju držav EU.

BDP, realna rast, v %

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010Q1 ¹	2010Q2 ¹
EU27	1,2	1,3	2,5	2	3,2	3	0,5	-4,2	0,8	2,5
Belgija	1,4	0,8	3,2	1,7	2,7	2,9	1	-2,8	1,5	2,6
Bolgarija	4,7	5,5	6,7	6,4	6,5	6,4	6,2	-4,9	-4	0,5
Češka	1,9	3,6	4,5	6,3	6,8	6,1	2,5	-4,1	1	3
Danska	0,5	0,4	2,3	2,4	3,4	1,6	-1,1	-5,2	-0,2	3,7
Nemčija	0	-0,2	1,2	0,8	3,4	2,7	1	-4,7	2,2	4,3
Estonija	7,9	7,6	7,2	9,4	10,6	6,9	-5,1	-13,9	-2,6	3,1
Irska	6,5	4,4	4,6	6	5,3	5,6	-3,5	-7,6	-0,9	-1,8
Grčija	3,4	5,9	4,4	2,3	4,5	4,3	1,3	-2,3	-2,3	-3,8
Španija	2,7	3,1	3,3	3,6	4	3,6	0,9	-3,7	-0,9	0,2
Francija	1	1,1	2,5	1,9	2,2	2,4	0,2	-2,6	1,1	2,1
Italija	0,5	0	1,5	0,7	2	1,5	-1,3	-5	1	1,8
Ciper	2,1	1,9	4,2	3,9	4,1	5,1	3,6	-1,7	-1,2	0,4
Latvija	6,5	7,2	8,7	10,6	12,2	10	-4,2	-18	-6	-2,1
Litva	6,9	10,2	7,4	7,8	7,8	9,8	2,9	-14,7	-2	1,1
Luksemburg	4,1	1,5	4,4	5,4	5	6,6	1,4	-3,7	2,8	5,3
Madžarska	4,1	4	4,5	3,2	3,6	0,8	0,8	-6,7	0,1	1
Malta	2,6	-0,3	0,9	4	3,6	3,7	2,6	-2,1	4,2	3,9
Nizozemska	0,1	0,3	2,2	2	3,4	3,9	1,9	-3,9	0,6	2,2
Avstrija	1,6	0,8	2,5	2,5	3,6	3,7	2,2	-3,9	0,1	2,4
Poljska	1,4	3,9	5,3	3,6	6,2	6,8	5,1	1,7	2,7	3,6
Portugalska	0,7	-0,9	1,6	0,8	1,4	2,4	0	-2,6	1,7	1,6
Romunija	5,1	5,2	8,5	4,2	7,9	6,3	7,3	-7,1	-2,6	-0,5
Slovenija	4	2,8	4,3	4,5	5,9	6,9	3,7	-8,1	-1,1	2,2
Slovaška	4,6	4,8	5,1	6,7	8,5	10,5	5,8	-4,8	4,7	4,2
Finska	1,8	2	4,1	2,9	4,4	5,3	0,9	-8	0	3,7
Švedska	2,5	2,3	4,2	3,2	4,3	3,3	-0,4	-5,1	2,7	5,2
Združeno kraljestvo	2,1	2,8	3	2,2	2,8	2,7	-0,1	-5	-0,2	2,7

Vir: Eurostat. Opomba: Q1 in Q2 2010, medletne stopnje rasti.

Sicer umirjena inflacijska gibanja v obdobju krize zaznamovana predvsem z vplivi višjih davščin in cen energentov

V letih do vstopa Slovenije v EMU (do leta 2007) se je inflacija v Sloveniji umirjala, kar je bila posledica stabilizacijsko naravnanih usmeritev ekonomskih politik. V letu 2007 so bila gibanja cen podobno kot v drugih državah pod vplivom precejšnjih cenovnih šokov iz mednarodnega okolja, ki so bili posledica močnih nihanj cen energentov in hrane. Ker je bil prenos teh nihanj v domače cene pri nas močnejši kot v povprečju evrskega območja, je bil dvig splošne ravni cen v Sloveniji precej višji kot v povprečju EU in evrskega območja. V obdobju gospodarske krize (po letu 2008) pa tako pri nas kot v evrskem območju beležimo relativno nizko inflacijo, ki je v veliki meri posledica šibke gospodarske aktivnosti, zaznamovana pa je tudi z vplivi višjih davščin in cen energentov.

Inflacija (HICP), v %

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	I-IX 2010 ¹
EU27	2,2	1,8	2,2	2,1	2,2	3,2	2,2	1,5	1,5
Evrsko območje	2,3	2,0	2,4	2,2	1,9	3,1	1,6	0,9	1,1
Avstrija	1,7	1,3	2,5	1,6	1,6	3,5	1,5	1,1	1,1
Belgija	1,3	1,7	1,9	2,8	2,1	3,1	2,7	0,3	2,6
Bolgarija	3,8	5,6	4,0	7,4	6,1	11,6	7,2	1,6	3,0
Švica				1,0	0,5	2,1	0,3	0,2	0,0
Ciper	3,1	2,2	3,9	1,4	1,5	3,7	1,8	1,6	2,4
Češka republika	0,1	0,9	2,5	1,9	1,5	5,5	3,3	0,5	1,9
Nemčija	1,2	1,0	2,3	2,1	1,4	3,1	1,1	0,8	0,6
Danska	2,6	1,2	0,9	2,2	1,7	2,4	2,4	1,2	2,7
Estonija	2,7	1,2	4,8	3,6	5,1	9,7	7,5	-1,9	4,0
Španija	4,0	2,7	3,3	3,7	2,7	4,3	1,5	0,9	0,9
Finska	1,7	1,2	0,1	1,1	1,2	1,9	3,4	1,8	1,6
Francija	2,2	2,4	2,3	1,8	1,7	2,8	1,2	1,0	1,2
Grčija	3,5	3,1	3,1	3,5	3,2	3,9	2,2	2,6	4,3
Hrvaška	2,8	2,2	1,9	4,0	2,1	5,4	2,8	1,8	1,3
Madžarska	4,9	5,6	5,5	3,3	6,6	7,4	3,4	5,4	3,5
Irska	4,6	3,0	2,4	1,9	3,0	3,2	1,3	-2,6	-0,3
Islandija	1,9	1,8	2,9	1,0	5,9	3,5	21,0	11,3	2,4
Italija	2,9	2,5	2,4	2,1	2,1	2,8	2,4	1,1	1,0
Litva	-0,9	-1,3	2,8	3,0	4,5	8,2	8,5	1,2	2,4
Luksemburg	2,8	2,4	3,5	3,4	2,3	4,3	0,7	2,5	2,4
Latvija	1,5	3,5	7,4	7,1	6,8	14,0	10,4	-1,4	1,9
Malta	2,1	2,4	1,9	3,4	0,8	3,1	5,0	-0,4	5,8
Nizozemska	3,2	1,6	1,2	2,0	1,7	1,6	1,7	0,7	1,8
Norveška	2,6	0,0	1,2	2,0	2,2	1,9	2,6	2,4	1,2
Poljska	0,8	1,6	4,4	0,8	1,4	4,2	3,3	3,8	2,1
Portugalska	4,0	2,3	2,6	2,5	2,5	2,7	0,8	-0,1	1,6
Romunija	17,8	14,1	9,3	8,7	4,9	6,7	6,4	4,7	6,1
Švedska	1,6	1,8	0,9	1,3	1,4	2,5	2,1	2,8	0,9
Slovenija	7,1	4,7	3,3	2,4	3,0	5,7	1,8	2,1	1,5
Slovaška	3,2	9,4	5,8	3,9	3,7	2,5	3,5	0,0	0,7
Turčija	30,2	17,3	9,8	7,1	9,7	8,4	10,1	6,5	4,5
Združeno kraljestvo	1,7	1,3	1,7	1,9	3,0	2,1	3,1	2,9	2,0

Vir: Eurostat. Opomba: Medletna rast.

Izrazitejše znižanje primanjkljaja na tekočem računu z začetkom krize predvsem posledica cikličnih dejavnikov in nižjih odhodkov od kapitala

Rast primanjkljaja tekočega računa plačilne bilance Slovenije je bila od vstopa v EU pa do leta 2008 večinoma posledica primanjkljaja zasebnega sektorja, zaradi visoke rasti investicij. Z nastankom finančne in gospodarske krize pa se je primanjkljaj močno znižal. Krčenje primanjkljaja tekočih transakcij je bilo lani večinoma posledica znižanja blagovnega primanjkljaja, letos pa predvsem nižjega primanjkljaja v bilancah faktorskih dohodkov in tekočih transferov. Primanjkljaj tekočih transakcij je v devetih letošnjih mesecih dosegel 54,7 mio EUR.

Saldo tekočega računa plačilne bilance, v % BDP

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 ¹
EU	0,4	0,2	0,4	-0,3	-0,4	-0,4	-1,1	-0,5	-0,5
Avstrija	2,7	1,7	2,1	2,0	2,8	3,5	4,9	2,9	1,4
Belgija	4,6	7,1	6,6	2,6	2,0	1,6	-1,9	0,8	1,7
Bolgarija	-5,5	-8,2	-6,4	-11,6	-17,6	-25,2	-23,1	-9,9	-2,3
Ciper	-3,7	-2,3	-5,0	-5,9	-6,9	-11,7	-17,2	-7,5	-0,9
Češka	-5,6	-6,2	-5,3	-1,3	-2,4	-3,2	-0,7	-1,1	-0,3
Danska	2,5	3,4	3,0	4,3	3,0	1,4	2,7	3,6	2,1
Estonija	-9,8	-11,3	-11,3	-10,0	-15,3	-17,2	-9,7	4,5	0,9
Finska	8,8	5,2	6,6	3,6	4,6	4,3	2,9	2,7	0,2
Francija	1,0	0,4	0,5	-0,5	-0,6	-1,0	-1,9	-1,9	-0,8
Grčija	-6,5	-6,5	-5,8	-7,6	-11,3	-14,4	-14,8	-11,1	-6,1
Irska	-1,0	0,0	-0,6	-3,5	-3,6	-5,3	-5,6	-3,0	-1,8
Italija	-0,8	-1,3	-0,9	-1,7	-2,6	-2,4	-3,6	-3,2	-2,2
Latvija	-6,6	-8,2	-12,9	-12,5	-22,5	-22,3	-13,1	8,6	3,6
Litva	-5,1	-6,8	-7,7	-7,1	-10,6	-14,5	-13,1	4,3	1,5
Luksemburg	10,5	8,1	11,9	11,5	10,4	10,1	5,3	6,7	4,5
Madžarska	-6,9	-8,0	-8,3	-7,2	-7,6	-6,9	-7,3	-0,4	0,9
Malta	2,4	-3,1	-6,0	-8,8	-9,2	-5,5	-5,7	-6,9	-0,9
Nemčija	2,0	1,9	4,7	5,1	6,5	7,6	6,7	4,9	2,4
Nizozemska	2,5	5,5	7,5	7,3	9,3	6,7	4,3	4,6	2,8
Poljska	-2,8	-2,5	-4,0	-1,2	-2,7	-4,7	-4,8	-2,2	-0,8
Portugalska	-8,3	-6,5	-8,4	-10,4	-10,7	-10,1	-12,6	-10,3	-5,7
Romunija	-3,3	-5,5	-8,4	-8,6	-10,5	-13,4	-11,6	-4,5	-3,1
Slovaška	-7,9	-0,8	-3,4	-8,4	-8,2	-5,3	-6,6	-3,2	-0,9
Slovenija	1,0	-0,8	-2,6	-1,7	-2,5	-4,8	-6,7	-1,5	-0,4
Španija	-3,3	-3,5	-5,3	-7,4	-9,0	-10,0	-9,7	-5,5	-2,8
Švedska	4,9	7,1	7,2	6,8	8,3	8,5	8,8	7,5	3,4
Združeno Kraljestvo	-1,7	-1,6	-2,1	-2,6	-3,3	-2,7	-1,5	-1,3	-1,3

Vir: Surs–Nacionalni računi, Eurostat Portal Page - Economy and finance – National accounts, 2010, BS.

Opomba: ¹ saldo tekočega računa plačilne bilance v prvem polletju 2010 v primerjavi z ocenjenim BDP za leto 2010.

Zaradi omejenega dostopa do tujih finančnih virov poslabševanje neto finančne pozicije Slovenije v času krize ustavljeno

Neto finančna pozicija Slovenije¹ je po liberalizaciji kapitalskega in finančnega računa plačilne bilance in vstopu Slovenije v EU prešla iz presežka v primanjkljaj. Potem ko je leta 2002 izkazovala rahel presežek (0,1 % BDP), se je primanjkljaj do začetka krize povečeval. V zadnjih dveh letih pa se zaradi omejenega dostopa do tujih virov financiranja in krize v realnem sektorju neto finančna pozicija Slovenije ni bistveno poslabšala.

Neto finančna pozicija, stanja v % BDP

	2005	2006	2007	2008 ¹	2009	2010
Evrsko območje	-8,6	-11,6	-13,8	-17,8	n.p.	n.p.
Avstrija	n.p.	n.p.	-18,3	-15,2	n.p.	n.p.
Belgija	33,6	29,5	29,2	33,1	n.p.	n.p.
Bolgarija	-44,1	-58,0	-81,1	-98,0	-105,9	n.p.
Ciper	20,2	38,3	11,7	9,5	n.p.	n.p.
Češka	-28,0	-33,5	-40,0	-43,5	-44,4	n.p.
Danska	3,3	-1,9	-7,0	-8,8	1,7	n.p.
Estonija	-85,2	-73,7	-73,3	-75,1	n.p.	n.p.
Finska	-15,5	-13,3	-27,0	-4,4	n.p.	n.p.
Francija	-3,1	-6,5	-5,3	-14,2	n.p.	n.p.
Grčija	-76,6	-84,9	-95,1	-76,0	n.p.	n.p.
Irska	-24,6	-5,3	-19,5	-59,0	n.p.	n.p.
Italija	-3,6	-20,6	-21,5	-21,5	n.p.	n.p.
Latvija	-59,2	-69,6	-74,4	-78,5	n.p.	n.p.
Litva	-42,8	-49,2	-56,1	-52,0	-59,2	n.p.
Luksemburg	127,2	132,8	95,2	74,7	n.p.	n.p.
Madžarska	n.p.	-95,5	-89,4	-105,5	-113,1	n.p.
Malta	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Nemčija	21,5	28,0	26,0	26,9	n.p.	n.p.
Nizozemska	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Poljska	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	-59,4	n.p.
Portugalska	-67,6	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Romunija	-29,6	-35,9	-47,1	-53,2	-61,9	n.p.
Slovaška	-48,5	-59,8	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Slovenija	-11,0	-17,1	-21,3	-32,4	-35,5²	-36,3²
Španija	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Švedska	-21,1	-12,1	-1,6	-1,0	n.p.	n.p.
Združeno Kraljestvo	-19,8	-27,3	-20,1	8,8	n.p.	n.p.

Vir: Eurostat Portal Page – Balance of payments, international investment position, 2010, BS.

Opombe: ¹ podatki za Slovenijo niso v skladu s podatki BS; ² za leti 2009 in 2010 je vir podatkov za Slovenijo BS. n.p. – ni podatka.

¹ Neto finančna pozicija Slovenije ali stanje mednarodnih naložb izkazuje stanje celotnih terjatev in obveznosti, ki jih ima Slovenija do tujine ob koncu vsakega leta, s strukturo, ki je enaka strukturi finančnega računa plačilne bilance. Poleg dolžniških instrumentov, ki so vključeni v bruto zunanje terjatve in bruto zunanji dolg, vključuje še terjatve in obveznosti iz lastniških razmerij.

Dolg sektorja država glede na BDP v Sloveniji še na relativno nizki ravni, vendar se povečuje hitreje kot v povprečju držav EU

Do leta 2008 se je dolg sektorja država glede na BDP v Sloveniji zniževal in bil tudi med najnižjimi v EU. Tudi v letu 2009 je bila Slovenija po tem kazalniku skupaj s Slovaško na šestem najnižjem mestu med državami članicami EU (35,4 %), vendar je bilo njegovo povečanje (12,2 % BDP) med sedmimi največjimi v EU-27, glavna razloga za to pa sta bila visok primanjkljaj in predhodno zadolževanje zakladnice za potrebe financiranja primanjkljaja v letu 2010. Glede na napoved v okviru postopka presežnega primanjkljaja se bo leta 2010 delež javnega dolga v Sloveniji še povečal, predvidoma na 37,8 % BDP (po podatkih Evropske komisije (AMECO) se bo leta 2010 delež javnega dolga povečal v vseh 27 državah članicah EU).

Dolg sektorja država, v % BDP

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 ¹
EU27	60,4	61,9	62,2	62,8	61,5	58,8	61,8	74,0	79,6
Belgija	103,5	98,5	94,2	92,1	88,1	84,2	89,6	96,2	99,0
Bolgarija	53,6	45,9	37,9	29,2	21,6	17,2	13,7	14,7	17,4
Češka Republika	28,2	29,8	30,1	29,7	29,4	29,0	30,0	35,3	39,8
Danska	49,5	47,2	45,1	37,8	32,1	27,4	34,2	41,4	46,0
Nemčija	60,4	63,9	65,8	68	67,6	64,9	66,3	73,4	78,8
Estonija	5,7	5,6	5,0	4,6	4,4	3,7	4,6	7,2	9,6
Irska	32,2	31,0	29,7	27,4	24,8	25,0	44,3	65,5	77,3
Grčija	101,7	97,4	98,6	100	106,1	105	110,3	126,8	124,9
Španija	52,5	48,7	46,2	43	39,6	36,1	39,8	53,2	64,9
Francija	58,8	62,9	64,9	66,4	63,7	63,8	67,5	78,1	83,6
Italija	105,7	104,4	103,8	105,8	106,6	103,6	106,3	116	118,2
Ciper	64,6	68,9	70,2	69,1	64,6	58,3	48,3	58,0	62,3
Latvija	13,5	14,6	14,9	12,4	10,7	9,0	19,7	36,7	48,5
Litva	22,3	21,1	19,4	18,4	18	16,9	15,6	29,5	38,6
Luksemburg	6,3	6,1	6,3	6,1	6,7	6,7	13,6	14,5	19,0
Madžarska	55,6	58,4	59,1	61,8	65,7	66,1	72,3	78,4	78,9
Malta	60,1	69,3	72,3	70,1	63,4	61,7	63,1	68,6	71,5
Nizozemska	50,5	52	52,4	51,8	47,4	45,3	58,2	60,8	66,3
Avstrija	66,5	65,5	64,8	63,9	62,1	59,3	62,5	67,5	70,2
Poljska	42,2	47,1	45,7	47,1	47,7	45,0	47,1	50,9	53,9
Portugalska	55,6	56,9	58,3	63,6	63,9	62,7	65,3	76,1	85,8
Romunija	24,9	21,5	18,7	15,8	12,4	12,6	13,4	23,9	30,5
Slovenija²	28	27,5	27,2	27	26,7	23,4	22,5	35,4	37,8
Slovaška	43,4	42,4	41,5	34,2	30,5	29,6	27,8	35,4	40,8
Finska	41,5	44,5	44,4	41,7	39,7	35,2	34,1	43,8	50,5
Švedska	52,6	52,3	51,1	50,8	45,0	40,0	38,2	41,9	42,6
Združeno kraljestvo	37,5	39,0	40,9	42,5	43,4	44,5	52,1	68,2	79,1

Viri: Eurostat (2002-2009); ¹AMECO data base (2010); ²Slovenija: Excessive Deficit Procedure (september 2010).

Ekspanziji gradbene aktivnosti v letih 2006–2008 v času krize sledilo močno krčenje

Do leta 2005 je bila v Sloveniji rast dodane vrednosti gradbeništva zmerna, v letih 2006–2008 smo bili priča visoki rasti, v letu 2009 pa se je aktivnost močno skrčila. Visoka rast gradbeništva v letih 2006–2008 je bila v razmerah visoke likvidnosti posledica ugodnih splošnih gospodarskih razmer (kar je spodbujalo poslovno investiranje in stanovanjsko gradnjo) ter pospešene gradnje infrastrukture (predvsem avtocest). Kriza je gradbeništvo prizadela z znižanjem naročil (zaradi padca ekonomske aktivnosti zasebnega sektorja in manjših naročil za gradnjo prometne infrastrukture) in z zaostreno finančno situacijo, ki je gradbeništvo zaradi velike zadolženosti še bolj prizadela.

Realna rast dodane vrednosti gradbeništva, povprečje treh let¹, v %

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU27	1.2	0.8	0.9	1.5	2.2	2.7	1.8	-1.3
Belgija	1.8	0.1	1.1	2.7	5.3	4.7	3.6	-0.4
Bolgarija	3.3	3.8	3.8	6.4	10.5	13.2	12.9	6.3
Češka Republika	-3.7	-1.4	2.1	2.4	3.8	3.5	3.9	2.7
Danska	-2.3	-1.7	0.6	2.2	3.2	2.4	-0.8	-7.0
Nemčija	-4.2	-4.7	-4.0	-4.4	-3.1	-1.9	-0.6	-1.0
Estonija	10.6	4.7	7.2	10.8	17.1	18.5	8.6	-7.8
Irska	3.6	3.5	5.0	7.9	7.6	5.3	-1.4	-13.2
Grčija	-	5.8	0.0	5.4	8.4	7.2	3.7	-9.3
Španija	6.9	6.4	5.3	4.9	5.0	4.1	1.9	-1.8
Francija	2.4	0.4	-0.2	1.2	2.2	3.1	2.2	-0.1
Italija	4.2	3.4	2.0	2.0	1.8	1.5	0.0	-2.9
Ciper	2.6	5.3	5.8	5.5	5.5	6.3	6.3	1.8
Latvija	8.4	10.2	12.6	14.2	16.8	17.6	11.5	-6.8
Litva	0.5	13.8	14.3	13.8	13.2	17.9	14.4	-7.0
Luksemburg	5.9	5.5	5.2	3.2	4.4	4.6	1.1	-1.9
Madžarska	12.2	5.2	4.2	0.9	2.3	-0.9	-5.4	-7.7
Nizozemska	0.7	-2.3	-3.8	-1.7	0.9	3.7	4.3	2.1
Avstrija	-1.2	0.5	2.3	2.8	0.6	1.0	0.7	-0.8
Poljska	-5.6	-6.5	-3.4	2.2	7.1	10.1	9.0	8.4
Portugalska	1.5	-3.3	-4.3	-4.0	-2.0	-1.2	-1.7	-4.2
Romunija	8.1	9.0	8.4	9.2	14.7	22.8	27.8	15.5
Slovenija	0.2	1.6	2.5	3.3	7.3	12.4	12.5	2.3
Slovaška	11.7	-1.4	3.9	1.2	12.1	13.5	16.7	8.4
Finska	-2.1	-0.3	4.6	5.8	4.7	3.8	2.1	-1.4
Švedska	2.3	1.0	0.7	1.3	3.9	4.7	3.3	-0.1
Združeno Kraljestvo	2.3	3.8	4.1	3.2	1.8	1.6	1.0	-2.9

Vir: Eurostat, preračuni UMAR.

Opomba: ¹ Gre za povprečje treh let, datirano na zadnje leto, podatek za leto 2009 se tako nanaša na povprečje 2007–2009.

Slovenija v času gospodarske in finančne krize v skupini držav z največjim poslabšanjem stroškovne konkurenčnosti

V obdobju 2002-2007 se je stroškovna konkurenčnost Slovenije nekoliko poslabšala (za 0,6 % letno), a je bilo poslabšanje v evrskem območju in EU med najnižjimi, na kar je vplivala višja produktivnost dela, pa tudi padec tečaja². Od konca leta 2008 pa je bilo poslabšanje stroškovne konkurenčnosti Slovenije med najvišjimi v EU. V primerjavi s članicami evrskega območja je bil relativno slabši položaj Slovenije posledica večjega padca produktivnosti dela³ in hitrejše rasti sredstev za zaposlene na zaposlenega, v primerjavi z državami EU, ki niso članice evrskega območja, pa tudi okrepitve tečaja evra. Z obnovljeno rastjo produktivnosti dela se je slabšanje stroškovne konkurenčnosti Slovenije sicer postopno umirjalo, a je bilo tudi letos med višjimi v evrskem območju, kljub zmanjšanju razlik. Zaradi ponovnega padca tečaja evra do večine preostalih valut EU pa se je nekoliko izboljšal položaj Slovenije v primerjavi z državami EU zunaj evrskega območja.

Realni efektivni tečaj¹, deflacirani s stroški dela na enoto proizvoda, stopnje rasti v %

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 Q1
Članice evrskega območja									
Belgija-Luksemburg	1.4	3.3	-0.4	-0.1	0.8	1.4	2.5	2.1	-0.2
Nemčija	0.5	4.6	0.5	-3.2	-2.8	-0.6	0.3	3.3	0.0
Irska	0.8	8.3	5.6	3.3	2.3	2.6	7.0	-4.9	-6.4
Grčija	10.0	3.1	1.6	0.2	-0.6	1.2	1.5	3.9	0.6
Španija	2.0	4.8	2.5	1.3	2.1	2.9	3.1	-2.0	-2.8
Francija	2.7	4.7	1.5	-0.1	1.1	1.2	1.4	0.2	-0.8
Italija	3.7	8.0	2.9	0.5	1.2	1.1	2.9	2.4	0.4
Ciper	3.9	11.6	1.0	0.3	-0.4	-1.6	0.8	4.0	2.5
Malta	0.7	7.2	1.0	-1.7	0.6	2.8	3.6	-1.4	1.3
Nizozemska	4.0	4.7	0.3	-1.9	-0.2	1.1	1.6	3.3	-0.1
Avstrija	-0.8	2.8	-0.4	-0.7	0.3	-0.1	0.2	2.6	0.2
Portugalska	2.2	5.0	0.7	1.5	-0.3	0.2	1.8	2.2	1.2
Slovenija	1.2	1.6	1.5	-1.6	0.1	0.8	2.8	7.0	0.7
Slovaška	3.3	8.1	7.1	5.8	4.4	8.2	7.3	9.7	-0.4
Finska	0.7	4.2	0.8	0.5	-0.7	-0.2	3.7	5.8	0.1
Članice EU zunaj evrskega območja									
Bolgarija	0.4	3.7	0.4	-1.0	3.3	11.4	13.0	9.3	3.4
Češka	16.3	1.4	1.3	4.8	5.6	3.2	13.8	-5.4	3.6
Danska	3.1	5.2	1.0	0.5	1.1	3.9	5.2	3.7	-2.2
Estonija	1.5	6.7	4.8	1.1	7.5	14.3	9.9	0.5	-6.8
Latvija	-5.4	-2.5	2.4	7.5	13.1	23.2	16.5	-8.5	-15.6
Litva	5.0	3.4	3.5	3.2	7.8	2.9	4.6	0.9	-5.7
Madžarska	14.2	2.0	5.2	2.5	-5.2	8.7	1.4	-9.8	6.8
Poljska	-8.4	-15.0	-5.1	11.0	1.1	3.7	12.5	-19.1	10.8
Romunija	-18.5	1.8	-5.1	33.0	6.9	19.3	1.7	-6.5	4.6
Švedska	1.2	5.0	0.3	-3.8	-1.5	3.7	-2.8	-7.5	9.7
Združeno kraljestvo	1.1	-3.1	5.6	-0.6	1.5	2.8	-13.3	-9.5	4.2

Vir: EC, preračuni UMAR. Opomba: ¹ glede na 35 trgovinskih partneric.

² V primerjavi s članicami evro območja je bil tečaj dejavnik relativno ugodnejšega položaja le do vstopa Slovenije v ERM2, ko je Slovenija tečaj tolarja do evra fiksirala.

³ Padec gospodarske aktivnosti, ki se mu je zaposlenost prilagajala z zamikom, je bil v Sloveniji med najvišjimi v EU.

Z gospodarsko krizo poslabšanje položaja Slovenije na svetovnem blagovnem trgu

Slovenija je bila v obdobju 2002–2007 v skupini držav EU z izrazitejšo rastjo tržnega deleža na svetovnem trgu (osmo mesto s 6,3-odstotno letno rastjo, EU v povprečju 0,7-odstotni padec). Z gospodarsko in finančno krizo je tržni delež Slovenije na globalnem trgu pričel padati. Padec v obdobju 2008–2009 je bil v primerjavi s povprečjem EU nižji (Slovenija -1,2 %, EU -1,9 %), medletni padec v prvem polletju letos pa višji (-10 % glede na -9 %). Na poslabšanje položaja Slovenije na globalnem trgu je med najpomembnejšimi trgovinskimi partnericami v EU vplival predvsem padec tržnega deleža v Nemčiji, v veliki meri povezan z ukinitvijo enoletnih spodbud za nakupe avtomobilov in posledičnim padcem tržnega deleža cestnih vozil,⁴ ki je vplival tudi na močno upočasnjeno rast tržnega deleža v Franciji. Zunaj EU je bil, ob nadaljevanju padanja tržnih deležev na Hrvaškem in v Rusiji, za letošnje poslabšanje odločilen tudi padec tržnih deležev v Bosni in Hercegovini, Srbiji in Makedoniji.

Tržni deleži¹ članic EU na svetovnem trgu, v %

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2009 1.poll	2010 1.poll
Avstrija	1.212	1.281	1.284	1.193	1.129	1.169	1.126	1.102	1.136	0.985
Belgija	3.329	3.370	3.329	3.188	3.028	3.078	2.928	2.961	3.082	2.827
Bolgarija	0.088	0.099	0.108	0.112	0.124	0.132	0.139	0.132	0.129	0.126
Ciper	0.013	0.012	0.010	0.014	0.011	0.010	0.010	0.010	0.011	0.009
Češka	0.593	0.642	0.748	0.745	0.784	0.875	0.911	0.908	0.923	0.872
Nemčija	9.486	9.907	9.871	9.257	9.149	9.438	8.974	9.018	9.266	8.496
Danska	0.886	0.877	0.836	0.812	0.764	0.736	0.723	0.747	0.775	0.654
Estonija	0.067	0.074	0.064	0.074	0.080	0.079	0.077	0.072	0.074	0.071
Španija	1.936	2.058	1.981	1.837	1.765	1.809	1.747	1.749	1.800	1.672
Finska	0.695	0.701	0.667	0.624	0.637	0.643	0.598	0.503	0.525	0.441
Francija	5.110	5.168	4.905	4.418	4.094	3.997	3.822	3.881	4.090	3.593
Grčija	0.160	0.176	0.166	0.165	0.171	0.169	0.159	0.161	0.170	0.136
Madžarska	0.532	0.568	0.603	0.600	0.621	0.682	0.674	0.671	0.675	0.634
Irska	1.360	1.223	1.137	1.045	0.898	0.868	0.780	0.917	1.036	0.790
Italija	3.919	3.946	3.838	3.557	3.442	3.572	3.369	3.249	3.407	3.003
Litva	0.084	0.094	0.101	0.113	0.117	0.122	0.147	0.132	0.131	0.127
Luksemburg	0.157	0.175	0.176	0.179	0.189	0.160	0.157	0.167	0.174	0.133
Latvija	0.035	0.038	0.043	0.049	0.051	0.059	0.063	0.062	0.061	0.058
Malta	0.031	0.030	0.027	0.023	0.023	0.022	0.018	0.017	0.017	0.017
Nizozemska	3.759	3.902	3.877	3.874	3.828	3.934	3.958	3.990	4.066	3.850
Poljska	0.634	0.709	0.814	0.853	0.915	1.001	1.058	1.077	1.093	1.045
Portugalska	0.399	0.419	0.388	0.364	0.358	0.368	0.346	0.347	0.357	0.328
Romunija	0.214	0.233	0.256	0.264	0.268	0.289	0.308	0.325	0.324	0.318
Švedska	1.255	1.346	1.337	1.249	1.220	1.206	1.138	1.051	1.097	1.050
Slovenija	0.160	0.168	0.177	0.184	0.192	0.216	0.213	0.211	0.219	0.197
Slovaška	0.222	0.288	0.301	0.304	0.346	0.418	0.441	0.448	0.445	0.421
Združeno kraljestvo	4.316	4.029	3.770	3.666	3.704	3.136	2.852	2.822	2.874	2.687
EU	40.652	41.533	40.816	38.761	37.907	38.189	36.737	36.730	37.955	34.543

Vir: WTO, preračuni UMAR. Opomba: ¹Izvozni tržni deleži, izračunani kot deleži izvoza članice (EU) v svetovnem izvozu.

⁴ Razen cestnih vozil so na padec tržnega deleža v Nemčiji, podobno kot tudi v EU, med pomembnejšimi podsektorji SMTK vplivali še električni stroji in aparati, specialni stroji za posebne vrste industrije, barvne kovine, pohištvo in obleke.

S propadanjem manj konkurenčnih delov gospodarstva smo v času krize soočeni s »pasivnim« prestrukturiranjem

Kazalnik deleža visokotehnološko zahtevnih proizvodov v strukturi blagovnega izvoza kaže na počasnost prestrukturiranja slovenskega gospodarstva v tem desetletju do začetka gospodarske krize. Delež tehnološko visoko zahtevnih proizvodov se je po enkratnem precejšnjem povečanju v letu 2003 (kot posledica povečane prodaje farmacevtskih izdelkov na ameriški trg v tem letu) v letih 2004 in 2005 zmanjševal, nato pa skromno naraščal in raven iz leta 2003 presegel šele v letu 2008, ko se je z začetkom gospodarske krize vrednost kazalnika povečala. V letu 2008 in predvsem v letu 2009 se je namreč ob krčenju in propadanju tehnološko manj zahtevnih proizvodov, ki so bile s krizo najbolj prizadete, delež visoko tehnološko zahtevnih proizvodov precej povečal (pasivno prestrukturiranje). Glede na precejšen zaostanek Slovenije pa se razlika do evropskega povprečja ohranja na razmeroma visoki ravni.

Delež visokotehnoloških proizvodov v izvozu blaga¹, v %

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU27	28,7	27,6	27,1	27,7	27,7	25,8	25,2	28,5
Avstrija	16,6	15,0	15,1	15,5	16,4	16,6	16,3	18,2
Belgija	32,1	32,9	32,8	33,6	32,9	33,4	32,3	36,9
Bolgarija	10,2	10,3	9,1	10,1	9,5	11,0	11,5	12,7
Ciper	14,5	14,0	25,9	37,9	30,5	23,7	26	34,8
Češka	18,1	18,1	19,5	18,8	20,5	21,9	22,1	23,1
Danska	23,5	22,5	22,2	23,4	21,7	20,9	19,7	21,3
Estonija	20,2	22,4	25,3	23,0	19,0	13,1	13,2	12,3
Finska	28,7	28,2	26,4	30,2	26,6	24,5	25,3	21,3
Francija	31,1	29,9	29,9	30,1	30,7	29,9	30,3	33,3
Grčija	15,0	17,2	17,7	18,4	17,2	17,3	18,2	20,3
Irska	74,7	71,8	72,2	73,2	71,4	71,2	72,1	73,9
Italija	17,4	16,4	16,2	16,9	16,3	15,4	15	16,6
Latvija	7,9	8,7	8,8	9,2	11,1	12,4	14,6	15,8
Litva	13,2	14,2	14,9	15,6	15,2	19,2	19,4	17,8
Luksemburg	17,4	14,6	13,1	14,3	13,5	12,6	11,1	14,8
Madžarska	31,5	34,0	37,1	33,1	33,8	32,1	32,5	37,0
Malta	55,0	56,8	58,0	56,8	60,5	60,0	57,7	58,2
Nemčija	26,6	25,4	26,3	26,5	26,2	25,5	25,3	26,9
Nizozemska	38,6	40,0	39,4	38,4	38,1	33,2	28,6	30,6
Poljska	11,9	11,5	11,2	11,7	13,1	13,8	15,7	21,5
Portugalska	13,9	15,8	16,3	15,5	15,8	15,9	15	12,5
Romunija	9,0	8,7	9,1	8,7	9,1	8,7	11,4	13,2
Slovaška	11,2	9,9	11,9	15,9	18,7	20,4	22,2	25,8
Slovenija	16,7	17,9	17,2	16,0	17,1	17,4	18,8	21,1
Španija	17,4	17,2	14,4	18,1	17,5	17,4	17,1	19,5
Švedska	25,2	24,1	24,9	24,6	23,8	21,5	21,3	24,7
Združeno Kraljestvo	36,5	33,7	29,6	31,9	36,1	26,4	25,7	29,7

Vir: Handbook of Statistics 2007–2008 (United Nations), 2007; United Nations Commodity Trade Statistics Database, 2008; preračuni Umar.

Opomba: ¹Razvrščanje proizvodov v posamezne skupine temelji na metodologiji Združenih narodov (Trade and Development Report, 2002).

Po večletni stagnaciji rast deleža izdatkov za RRD v BDP v letih 2008 in 2009

Delež izdatkov za raziskovalno-razvojno dejavnost je v obdobju 2002-2007 nihal med 1,3 % in 1,6 % BDP, v letu 2007 pa je bil na podobni ravni kot pred petimi leti. V zadnjih dveh letih (2008 in 2009) se je vrednost kazalnika precej okrepila in v letu 2009 dosegla 1,9 % BDP oziroma raven povprečja EU iz leta 2008⁵. Potem ko je bil v letih do 2008 glavni dejavnik rasti izdatkov za RRD večinoma poslovni sektor⁶, so se v letu 2009 v okviru protikriznih ukrepov izraziteje povečala predvsem državna proračunska sredstva za raziskave in razvoj.

Bruto domači izdatki za raziskovalno-razvojno dejavnost, v % BDP

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU27	1,87	1,86	1,82	1,82	1,85	1,85	1,90	n.p.
Belgija	1,94	1,88	1,86	1,83	1,86	1,90	1,92	n.p.
Bolgarija	0,49	0,50	0,50	0,49	0,48	0,48	0,49	n.p.
Češka	1,20	1,25	1,25	1,41	1,55	1,54	1,47	n.p.
Danska	2,51	2,58	2,48	2,46	2,48	2,55	2,72	n.p.
Nemčija	2,49	2,52	2,49	2,49	2,53	2,53	2,63	n.p.
Estonija	0,72	0,77	0,85	0,93	1,14	1,11	1,29	n.p.
Irska	1,10	1,17	1,23	1,25	1,25	1,28	1,43	n.p.
Grčija	n.p.	0,57	0,55	0,59	0,58	0,58	n.p.	n.p.
Španija	0,99	1,05	1,06	1,12	1,2	1,27	1,35	n.p.
Francija	2,23	2,17	2,15	2,1	2,1	2,04	2,02	n.p.
Italija	1,13	1,11	1,10	1,09	1,13	1,18	1,18	n.p.
Ciper	0,30	0,35	0,37	0,4	0,43	0,44	0,46	n.p.
Latvija	0,42	0,38	0,42	0,56	0,7	0,59	0,61	n.p.
Litva	0,66	0,67	0,75	0,75	0,79	0,81	0,8	n.p.
Luksemburg	n.p.	1,65	1,63	1,56	1,65	1,58	1,62	n.p.
Madžarska	1,00	0,93	0,87	0,94	1,00	0,97	1,00	n.p.
Malta	0,26	0,26	0,53	0,57	0,61	0,58	0,54	n.p.
Nizozemska	1,72	1,76	1,81	1,79	1,78	1,71	1,63	n.p.
Avstrija	2,14	2,26	2,26	2,45	2,47	2,54	2,67	2,78
Poljska	0,56	0,54	0,56	0,57	0,56	0,57	0,61	n.p.
Portugalska	0,76	0,74	0,77	0,81	1,02	1,21	1,51	n.p.
Romunija	0,38	0,39	0,39	0,41	0,45	0,52	0,58	n.p.
Slovenija	1,47	1,27	1,40	1,44	1,56	1,45	1,66	1,86
Slovaška	0,57	0,57	0,51	0,51	0,49	0,46	0,47	n.p.
Finska	3,37	3,44	3,45	3,48	3,48	3,48	3,73	3,91
Švedska	n.p.	3,85	3,62	3,6	3,74	3,61	3,75	n.p.
Združeno kraljestvo	1,79	1,75	1,68	1,73	1,75	1,82	1,88	n.p.

Vir: Eurostat. Opomba: n.p. – ni podatka.

⁵ Za celotno EU za 2009 še ni na voljo podatkov.

⁶ V letu 2008 so se izdatki poslovnega sektorja deloma povečali tudi zaradi povečanja števila poročevalskih enot iz tega sektorja.

Rast deleža terciarno izobraženih, vendar zaradi nizke učinkovitosti študija dohitevanje razvitejših držav še prepočasno

Delež prebivalstva s terciarno izobrazbo se je v obdobju 2002–2010 precej povečal, kar je posledica močnega povečanja vključenosti v terciarno izobraževanje in povečanja števila diplomantov v tem obdobju. Kljub visokemu številu vpisanih v terciarno izobraževanje na 1000 prebivalcev, starih 20-29 let, ki močno presega povprečje EU-27 (2008: Slovenija: 40,7; EU-27: 28,9), pa se ob nizki učinkovitosti študija delež prebivalstva s terciarno izobrazbo ne povečuje bistveno hitreje kot v EU. Posledično se v obdobju 2002–2010 zaostanek v deležu prebivalstva s terciarno izobrazbo za povprečjem EU-27 ni opazneje zmanjšal.

Delež prebivalstva, starega 25-64 let, s terciarno izobrazbo, v %

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EU27	18,9	20,4	21,5	22,2	22,8	23,4	24,1	25,0	25,7
Avstrija	15,1	14,2	18,4	17,6	17,7	17,7	18,1	19,1	19,5
Belgija	27,9	28,2	29,8	30,7	31,0	31,4	31,9	32,4	35,2
Bolgarija	21,1	21,1	21,4	21,4	21,7	22,1	22,8	22,9	22,8
Ciper	29,1	29,5	29,4	27,8	29,9	33,0	34,6	34,3	35,1
Češka	11,8	11,9	12,3	13,1	13,5	13,7	14,3	15,4	16,7
Danska	29,0	31,8	32,3	32,9	34,8	30,5	34,3	32,7	33,1
Estonija	29,6	30,4	31,5	33,6	32,9	34,0	33,5	35,9	35,7
Finska	32,4	32,8	34,0	34,5	34,9	36,4	36,5	37,1	37,1
Francija	np	24,1	24,3	25,0	25,9	26,8	27,1	28,6	28,9
Grčija	17,9	18,6	20,6	20,5	21,3	21,9	22,5	22,7	23,7
Irska	24,4	26,2	27,8	28,3	30,1	31,2	32,7	34,2	36,1
Italija	10,4	10,8	11,4	11,9	12,7	13,5	14,3	14,4	14,7
Latvija	19,6	18,2	19,4	21,5	21,4	23,6	24,2	23,7	26,9
Litva	21,9	23,2	24,2	26,5	27,2	29,8	30,5	30,2	32,3
Luksemburg	18,3	14,3	23,7	26,5	24,0	28,6	28,3	34,0	34,5
Madžarska	14,0	15,2	16,6	17,0	17,8	17,9	19,1	19,8	20,0
Malta	8,8	9,2	11,0	12,1	12,4	12,4	13,3	12,8	12,9
Nemčija	21,4	22,9	23,8	24,5	24,2	24,3	25,1	26,3	26,4
Nizozemska	24,7	27,1	29,0	29,9	29,8	30,3	32,0	32,3	33,8
Poljska	12,2	13,9	15,3	16,5	17,8	18,8	19,6	21,2	22,6
Portugalska	9,5	10,5	12,6	12,7	13,4	13,6	14,2	14,7	15,5
Romunija	10,0	9,8	10,4	11,0	11,8	12,0	12,9	13,2	13,4
Slovaška	10,8	11,6	12,8	13,9	14,4	14,4	14,6	15,6	17,1
Slovenija	14,5	17,7	18,8	20,0	21,5	22,9	21,9	22,5	23,7
Španija	24,6	25,0	26,4	28,2	28,4	28,9	29,3	29,5	30,5
Švedska	26,2	27,0	27,9	29,3	30,3	31,2	31,9	32,8	34,0
Zdr. kraljestvo	25,6	26,7	28,0	28,3	29,3	30,4	31,6	32,9	34,5

Vir: Eurostat, ADS (Anketa o delovni sili). Opombi: ¹Terciarno izobraževanje v Sloveniji zajema redno in izredno vpisane na višješolski strokovni študij, visokošolski strokovni in univerzitetni dodiplomski študij in na podiplomski študij (magisterij, specializacija in doktorat).

²Prikazani so podatki za drugi kvartal.

Počasna rast vhodnih tujih naložb kljub njihovemu relativno nizkemu deležu v BDP

V Sloveniji smo bili do leta 2007 priča naraščanju vhodnih tujih neposrednih naložb, ki pa je bilo glede na nizko stanje v primerjavi s primerljivimi državami razmeroma počasno. V letu 2008 se je zaradi pretresov na mednarodnih kapitalskih trgih stanje vhodnih neposrednih naložb v državah EU znižalo bolj kot v Sloveniji. Konec leta 2009 je stanje tujih neposrednih naložb v Sloveniji znašalo 10.500,2 mio EUR. 71 % te vrednosti je predstavljal lastniški kapital tujih investorjev v Sloveniji, preostalo pa neto obveznosti do tujih lastnikov. V letu 2009 se je stanje lastniškega kapitala glede na leto prej s transakcijami povečalo za 96,0 mio EUR, ostale spremembe pa so predstavljale zmanjšanje za 130,3 mio EUR.

Vhodne neposredne naložbe, stanja v % BDP

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU27	31,7	34,0	36,0	34,1	40,7	44,7	36,4	45,5
Avstrija	21,8	22,9	24,5	27,2	34,4	43,9	38,4	44,2
Belgija	91,1	113,4	129,7	100,7	120,6	176,9	133,1	176,8
Bolgarija	26,1	31,9	41,0	50,9	74,2	95,7	89,1	107,7
Ciper	45,7	50,8	53,8	50,0	74,7	84,9	84,9	116,1
Češka	51,4	49,6	52,3	48,7	56,1	64,6	52,1	59,2
Danska	47,6	47,1	47,6	45,2	48,8	52,1	44,2	50,8
Estonija	57,8	71,3	83,9	82,1	77,2	80,3	72,1	86,3
Finska	25,1	30,5	30,4	28,1	33,7	37,3	30,5	36,8
Francija	30,2	36,2	42,0	41,3	48,8	48,5	32,2	42,3
Grčija	10,6	11,6	12,3	11,9	15,4	17,0	10,7	13,4
Irska	149,3	141,6	112,3	81,1	70,4	78,1	61,9	83,3
Italija	10,7	12,0	12,8	12,6	15,8	17,3	14,8	18,6
Latvija	29,5	29,3	32,9	30,7	37,5	37,7	34,2	44,8
Litva	28,1	26,7	28,3	31,6	36,6	38,7	27,3	37,0
Luksemburg	154,9	143,1	145,5	116,1	140,4	163,1	158,9	232,3
Madžarska	54,5	57,3	61,3	56,2	107,1	143,2	162,9	192,8
Malta	55,5	66,2	72,3	72,2	102,5	112,4	99,7	120,0
Nemčija	14,8	16,2	18,7	17,1	20,3	21,0	18,3	21,0
Nizozemska	79,9	79,3	78,2	70,7	76,1	93,8	73,3	75,4
Poljska	24,4	26,7	34,3	29,9	36,8	42,0	30,9	42,5
Portugalska	35,0	38,7	37,4	34,2	45,4	51,6	41,1	49,0
Romunija	17,1	20,5	27,0	26,0	37,0	37,2	33,4	46,1
Slovaška	34,9	43,8	51,8	49,4	60,2	60,3	48,4	56,8
Slovenija	17,9	21,9	22,5	20,3	23,1	30,5	28,1	31,2
Španija	37,5	38,4	39,0	34,0	37,5	40,7	38,8	45,6
Švedska	48,0	51,1	54,9	46,9	57,8	64,5	56,8	75,5
Združeno Kraljestvo	32,5	32,6	31,9	36,9	46,8	44,4	36,8	51,7

Vir: UNCTAD – World Investment Report, 2010.

Večletni rasti zaradi zmanjšanja poslovnih priložnosti v obdobju krize sledilo znižanje zgodnje podjetniške aktivnosti

Izbruha gospodarske krize proti koncu leta 2008 TEA indeks zaradi izvajanja raziskave v prvi polovici leta še ni zaznal (v tem letu je bil dosežen vrh v obdobju 2002–2008 na ravni 6,4 %). Podatek o zgodnji podjetniški aktivnosti za leto 2009 je izkazal zmanjšanje deleža prebivalcev⁷, ki so se vključevali v zgodnjo podjetniško aktivnost, predvsem pa tistih, ki so zaznali poslovne priložnosti. V obdobju 2005-2008 se je v Sloveniji zgodnja podjetniška aktivnost krepila prav zaradi povečanja podjetnikov zaradi zaznane poslovne priložnosti. Pomembnejši zaviralni dejavniki poslovanja ostajajo birokracija, davčna politika in pridobivanje ustreznih kadrov. Z začetkom gospodarske krize se je problem plačilne nediscipline povečal, v letu 2009 pa še poglobil. Kot večji problem so podjetniki navedli tudi upad prodaje.

Zgodnja podjetniška aktivnost (TEA indeks¹)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Belgija	3,0	3,9	3,5	3,9	2,7	3,2	2,9	3,5
Danska	6,5	5,9	5,3	4,8	5,3	5,4	4,4	3,6
Finska	4,6	6,9	4,4	5,0	5,0	6,9	7,3	5,2
Francija	3,2	1,6	6,0	5,4	4,4	3,2	5,6	4,4
Grčija	np	6,8	5,8	6,5	7,9	5,7	9,9	8,8
Irska	9,1	8,1	7,7	9,8	7,4	8,2	7,6	np
Italija	5,9	3,2	4,3	4,9	3,5	5,0	4,6	3,7
Latvija	np	np	np	6,6	6,6	4,5	6,5	10,5
Madžarska	6,6	np	4,3	1,9	6,0	6,9	6,6	9,1
Nemčija	5,2	5,2	4,5	5,4	4,2	np	3,8	4,1
Nizozemska	4,6	3,6	5,1	4,4	5,4	5,2	5,2	7,2
Romunija	np	np	np	np	np	4,0	4,0	5,0
Slovenija	4,6	4,1	2,6	4,4	4,6	4,8	6,4	5,4
Španija	4,6	6,8	5,2	5,7	7,3	7,6	7,0	5,1
Švedska	4,0	4,1	3,7	4,0	3,4	4,2	np	np
Združeno kraljestvo	5,4	6,4	6,3	6,2	5,8	5,5	5,9	5,7

Vir: Rebernik et al., 2003, Rebernik et al., 2004, Rebernik et al., 2005, Rebernik et al., 2006, Rebernik et al., 2007, Rebernik et al., 2008, Rebernik et al., 2009, Rebernik et al., 2010. Opomba: ¹ Podatki izhajajo iz vsakoletne mednarodne raziskave o podjetništvu Global Entrepreneurship Monitor (GEM), ki se izvaja v prvi polovici leta (Rebernik et al., 2010). TEA-indeks je stopnja celotne zgodnje podjetniške aktivnosti in meri delež prebivalstva, ki se vključuje v podjetništvo. Zajema posameznike, ki so začeli vzpostavljati nova podjetja ali opravljati nove poslovne dejavnosti, vključujoč samozaposlitev, pri čemer izplačujejo plače manj kot 42 mesecev. Vključeni so tudi posamezniki, ki so zaposleni kot lastniki/managerji novih podjetij, ki ne izplačujejo plač dlje kot 42 mesecev.

⁷ Gre za prebivalce v starosti od 18 do 64 let.

Slovenija po obremenitvi z davki in prispevki za socialno varnost pod povprečjem EU, struktura obremenitve pa zaradi nadpovprečne obremenitve dela neugodna

Celotna obremenitev z davki in prispevki, merjena z deležem v BDP, je bila leta 2009 v Sloveniji za 0,2 o. t. BDP nižja kot leta 2002. V letih 2002-2005 se je povečevala (do 38,9 % BDP), nato pa se je pričela zmanjševati. Celotna obremenitev z davki in prispevki v Sloveniji se giblje nekoliko pod povprečjem EU, kjer se je glede na leto 2002 povečala za 0,3 o. t., in EMU, kjer se je v istem obdobju znižala za 0,1 o. t. Ekonomska struktura davkov in prispevkov⁸ v Sloveniji ni najbolj ugodna in odstopa od povprečja evropskih držav zaradi nadpovprečne obremenitve dela in potrošnje ter podpovprečne obremenitve kapitala. V Sloveniji je bil v letu 2008 delež davkov na delo precej višji kot povprečju držav članic EU (SI: 51,7 %, EU-27: 46,7 %, EMU: 46,3 %). Višji je bil tudi delež davkov na potrošnjo (SI: 35,7 %, EU: 33,1 %, EMU: 31,1 %), precej nižji pa delež davkov na kapital (SI: 12,7 %, EU: 20,4 %, EMU: 22,7 %). Glede na leto 2002 se je v Sloveniji v letu 2008 zmanjšal delež davkov na delo (za 3,1 o. t.) in delež davkov na potrošnjo (za 0,5 o. t.), povečal pa delež davkov na kapital (za 3,6 o. t.). Trend v povprečju EU pa je ravno obraten, saj se od leta 2002 povečuje delež davkov na delo in potrošnjo, zmanjšuje pa delež davkov na kapital.

Obremenitev z davki in prispevki za socialno varnost, v % BDP

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU27	39,9	39,9	39,8	40,1	40,5	40,5	40,2	
Evrsko območje	40,7	40,7	40,4	40,6	41,1	41,2	40,6	
Belgija	46,7	46,2	46,4	46,3	45,9	45,4	45,9	
Bolgarija	38,9	31,1	32,2	32,0	31,6	31,8	31,7	
Češka	34,8	35,8	37,3	36,8	36,4	36,9	35,8	
Danska	48,6	48,8	49,8	51,5	50,3	49,5	48,7	49,0
Nemčija	40,7	40,7	39,9	39,9	40,2	40,3	40,5	
Estonija	31,1	30,8	30,4	30,4	30,4	31,6	31,9	35,7
Irska	29,5	30,0	31,4	31,8	33,3	32,6	30,8	
Grčija ^a	35,3	33,8	33,2	33,8	33,4	34,1	33,9	32,9
Španija	34,3	34,4	35,0	36,1	36,9	37,6	33,6	
Francija	44,5	44,4	44,8	45,2	45,4	44,7	44,4	43,3
Italija	40,8	41,4	40,6	40,4	42,0	43,1	42,9	
Ciper	31,2	33,0	33,4	35,5	36,5	40,9	39,2	
Latvija	28,4	28,1	28,4	28,4	29,4	29,6	30,1	
Litva	28,5	28,7	28,5	28,9	30,3	30,4	29,2	
Luksemburg	39,9	38,8	38,0	38,2	36,5	36,3	36,0	
Madžarska	37,9	37,9	37,3	37,3	37,1	39,7	39,8	
Malta	33,0	32,8	34,0	34,9	34,6	35,4	35,2	35,8
Nizozemska	38,2	37,9	38,0	38,1	39,3	38,9	39,3	
Avstrija	45,3	45,1	44,7	43,7	43,1	43,2	43,9	
Poljska	32,7	32,2	31,3	32,5	33,5	34,5	34,0	
Portugalska	32,7	32,2	31,3	32,5	33,5	34,5	34,0	
Romunija	28,5	28,1	27,7	28,5	29,2	29,5	28,5	
Slovenija	38,2	38,4	38,6	38,9	38,6	38,0	37,6	38,0
Slovaška	33,1	33,0	31,5	31,2	29,1	29,0	29,0	
Finska	44,6	44,0	43,4	43,9	43,7	42,9	43,0	
Švedska	47,6	47,9	48,3	49,0	48,4	47,6	46,6	46,9
Združeno kraljestvo	36,0	35,8	36,3	37,3	38,0	37,6	38,7	

Vir Eurostat, za Slovenijo SURS, 15. september 2010, za Ciper Taxation Trends in EU; Opomba: ^a za Grčijo predhodni podatki

⁸ Opredelitev davkov na tri ekonomske kategorije temelji na klasifikaciji davkov po metodologiji sistema nacionalnih računov.

V času krize močna umiritev zadolževanja zasebnega sektorja, zlasti podjetij

Z izbruhom mednarodne finančne krize se je zadolževanje privatnega sektorja glede na BDP v Sloveniji umirilo bolj od povprečja v EU. To je predvsem posledica občutno manjšega bančnega financiranja, ki predstavlja najpomembnejši vir dolžniškega financiranja slovenskega gospodarstva. Močan upad zadolževanja v obliki bančnih posojil so beležila nefinančna podjetja, precej manj občuten pa je upad zadolževanja gospodinjstev. Stanje dolga, izraženo v odstotku BDP, pa se je zaradi znižanja obsega BDP povečalo tudi v času krize.

Zadolževanje zasebnega sektorja⁹, v % BDP

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU	-2,8	-0,5	0,5	4,0	4,5	-2,3	-4,9	-13,5
Belgija	-6,9	11,8	-16,4	-0,2	15,0	4,0	-1,4	-27,2
Bolgarija	-4,0	15,6	-3,3	7,5	-4,4	29,5	15,3	-
Češka republika	-1,3	0,2	-1,1	1,3	3,2	-5,2	-1,2	-
Danska	-13,8	-6,4	13,7	2,8	11,6	-16,9	-2,1	-12,7
Nemčija	-	-	-	-	-	-	-	-
Estonija	4,9	-2,6	4,6	10,2	15,4	-11,5	-20,4	-31,5
Irska	-	-24,5	21,0	7,7	8,5	-22,3	17,5	-17,8
Grčija	-0,4	-4,8	2,2	4,0	-	-	-	-
Španija	-4,2	0,3	5,2	9,1	9,8	-14,1	-18,2	-21,1
Francija	-12,2	2,4	5,0	6,1	3,4	-0,9	-1,1	-5,4
Italija	2,7	-1,1	0,4	1,1	0,5	3,5	-6,2	-
Ciper	11,8	-9,4	7,8	-0,6	-	-	-	-
Latvija	-4,1	5,7	10,2	10,5	13,9	-6,3	-29,3	-
Litva	4,2	2,2	4,7	7,7	2,5	10,7	-15,0	-51,2
Luksemburg	-	-	-	-	-	-	-	-
Madžarska	1,9	5,5	-5,3	6,4	1,1	0,8	4,8	-29,9
Malta	-	-	-	-	-	-	-	-
Nizozemska	-4,0	-3,8	-2,1	6,7	0,4	-5,2	-1,1	-5,2
Avstrija	-2,1	2,4	-3,9	3,5	-0,7	2,5	-2,1	-3,8
Poljska	-10,3	-1,8	5,6	1,6	6,0	3,2	3,4	-14,3
Portugalska	-16,8	1,6	-0,2	2,4	0,8	12,7	-7,9	-8,8
Romunija	-6,2	4,3	-5,5	4,8	21,5	11,7	-15,1	-22,5
Slovenija	-	-1,0	-2,0	9,0	-0,2	12,3	-11,6	-17,9
Slovaška	1,2	-4,9	-1,1	10,4	3,1	-1,9	-9,7	-1,7
Finska	4,9	2,3	4,6	-2,5	7,1	0,7	5,7	-28,3
Švedska	-22,9	4,1	2,4	14,9	-7,8	10,1	-5,0	-11,2
Združeno kraljestvo	3,4	-1,7	1,5	-1,0	5,9	-5,6	-7,1	-21,8

Vir: EUROSTAT, preračuni UMAR.

Opomba: Za obdobja od leta 2006 do leta 2009 je podatek za EU izračunan iz razpoložljivih podatkov držav članic EU.

⁹ Vrednost kazalnika je razlika glede na preteklo leto v transakcijah zadolževanja nefinančnih podjetij in gospodinjstev, glede na BDP (upoštevano je zadolževanje s krediti, vrednostnimi papirji, ki niso delnice in drugimi obveznostmi).

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
URAD RS ZA MAKROEKONOMSKE ANALIZE IN RAZVOJ

Obseg dolga zasebnega sektorja (stanje), v % BDP

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
EU	171,4	174,1	177,1	185,1	195,8	203,4	208,4	231,8
Belgija	187,2	200,5	194,7	191,6	200,2	211,5	223,8	221,4
Bolgarija	110,9	129,7	144,5	163,9	171,8	211,6	255,6	-
Češka republika	-	-	-	-	-	-	-	-
Danska	201,2	202,9	210,7	223,0	245,3	250,5	262,2	277,7
Nemčija	-	-	-	-	-	-	-	-
Estonija	132,7	137,9	149,0	163,8	198,1	203,3	220,1	244,1
Irska	-	-	-	-	-	-	-	-
Grčija	83,4	84,6	89,7	100,5	112,3	123,1	138,2	139,1
Španija	201,3	209,5	222,3	241,6	268,7	282,3	285,8	289,3
Francija	176,8	174,5	179,5	189,3	198,5	203,0	210,1	223,7
Italija	134,7	139,7	143,1	149,0	154,0	165,7	170,9	
Ciper	-	-	-	-	-	-	-	-
Latvija	88,2	96,2	114,0	144,9	171,3	171,2	172,6	
Litva	67,6	69,6	77,6	91,3	104,9	124,6	132,8	132,4
Luksemburg	-	-	-	-	-	-	-	-
Madžarska	114,5	121,5	130,0	144,3	166,0	170,3	189,6	216,9
Malta	-	-	-	-	-	-	-	-
Nizozemska	227,2	233,1	235,2	241,5	243,8	240,3	239,1	251,4
Avstrija	131,8	135,1	134,4	138,2	139,3	142,0	146,9	156,0
Poljska	106,6	91,3	98,3	87,8	93,6	105,6	97,8	115,6
Portugalska	261,4	267,4	266,0	273,9	282,1	299,5	313,3	332,3
Romunija	91,4	94,8	100,8	103,5	135,4	153,6	164,5	211,1
Slovenija	113,2	117,1	118,7	134,0	141,2	158,3	167,4	177,3
Slovaška	129,6	125,7	121,4	121,1	134,8	129,6	130,7	139,8
Finska	151,9	158,5	163,4	169,4	178,4	182,2	203,2	212,7
Švedska	254,0	246,7	216,4	226,2	236,3	238,6	232,1	285,0
Združeno kraljestvo	-	-	-	-	-	-	-	-

Vir: EUROSTAT, preračuni UMAR.

Opomba: Nekonsolidirani finančni računi. Za obdobja leto 2009 je podatek za EU izračunan iz razpoložljivih podatkov držav članic EU. Privatni sektor je seštevek sektorja nefinančnih podjetij, gospodinjstev in NPISG. Dolg je sestavljen iz naslednjih postavk obveznosti: vrednostni papirji razen delnic, posojila, druge obveznosti.

Precejšnje povečanje razlik med domačimi in tujimi obrestnimi merami v času krize dodatno poslabšuje konkurenčni položaj podjetij

Z zaostrovanjem razmer na finančnih trgih so se razlike med domačimi in tujimi obrestnimi merami precej okrepile, v Sloveniji pa je njihova raven daleč najvišja v območju evra. Upadanje obrestnih mer tako ni povsem sledilo dinamiki zniževanja osrednje obrestne mere ECB in gibanju obrestnih mer v drugih državah članicah evrskega območja. Po ocenah so tako slovenske banke po širjenju finančne krize kreditne standarde zaostrovale bolj, kot so to v povprečju počele banke ostalih držav članic EMU, kar dodatno vpliva na rezultate poslovanja slovenskega gospodarstva.

Razlike med obrestnimi merami za posojila podjetjem nad 1 mio EUR z variabilno ali do enega leta fiksno obrestno mero, v o. t.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Evrsko območje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Belgija	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2	-0,5
Nemčija	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3
Irska	1,1	1,2	1,1	1,0	1,1	1,0	0,7
Grčija	0,7	0,7	0,6	0,6	0,4	0,5	1,0
Španija	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	0,0	0,0	-0,1
Francija	-0,3	-0,2	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	-0,5
Italija	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,3	-0,1	-0,2
Ciper	-	-	-	-	-	1,1	2,9
Luksemburg	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	-0,2	0,0
Malta	-	-	-	-	0,8	0,6	1,9
Nizozemska	-0,2	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,2	-0,5
Avstrija	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3
Portugalska	0,6	0,5	0,7	0,5	0,4	0,7	1,3
Slovenija	0,2	0,1	0,2	0,3	0,3	1,0	2,8
Slovaška	-	-	-	-	-	0,4	0,2
Finska	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,3

Vir podatkov: ECB.

Slovenski bančni sistem spada med države z relativno nižjim obsegom temeljnega kapitala glede na tveganju prilagojeno aktivo

Vrednost kazalnika se je sicer v letu 2009 nekoliko okrepila, a je bil prirast (0,2 o.t.) drugi najnižji med vsemi državami članicami EU (v Litvi se je okrepil le za 0,1 o.t.). Ob nizkem obsegu temeljnega kapitala imajo banke manjšo možnost prevzemanja dodatnih tveganj, prav tako pa je tudi bolj otežen dostop do virov financiranja, kar še dodatno zmanjšuje podporo bančnega sistema gospodarstvu. Obseg temeljnega kapitala glede na tveganju prilagojeno aktivo je eden izmed pomembnih pokazateljev stabilnosti finančnega sistema, to pa vpliva tudi na bonitetno oceno tako finančnih institucij kot tudi držav, v katerih te inštitucije delujejo.

Obseg temeljnega kapitala (TIER 1), v %

	2008	2009
EU27¹	8,3	9,9
Avstrija	7,7	9,3
Belgija	11,5	13,2
Bolgarija	11,2	14,0
Ciper	8,3	9,5
Češka republika	10,6	12,3
Nemčija	9,3	10,7
Danska	10,2	13,5
Estonija	8,2	9,4
Španija	8,1	9,3
Finska	12,5	13,8
Francija	8,4	10,1
Grčija	7,9	10,8
Madžarska	10,9	11,9
Irska	9,2	9,8
Italija	6,9	8,3
Litva	9,2	9,3
Luksemburg	12,7	15,6
Latvija	9,6	10,8
Malta	15,6	21,4
Nizozemska	9,7	12,5
Poljska	10,2	12,1
Portugalska	6,6	7,8
Romunija	11,6	12,9
Švedska	7,9	10,6
Slovenija	8,8	9,0
Slovaška	10,1	11,6
Združeno kraljestvo	8,2	9,9

Vir podatkov: ECB. Opomba: ¹ Tehtano povprečje.